

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

> Retouradres Postbus 40225, 8004 DE Zwolle

Rijksvastgoedbedrijf
T.a.v. [REDACTED]
Postbus 16169
2500BD 'S-GRAVENHAGE

Rijksdienst voor
Ondernemend
Nederland

Postbus 40225,
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42
wnb@rvo.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190026409461

Kenmerk
WNB/2022/011.toek

Bijlagen
4

Datum 13 juli 2022
Betreft Beslissing op aanvraag

Geachte [REDACTED],

Op 21 februari 2022 heeft u een ontheffing aangevraagd. Ik heb uw aanvraag met de aanvullingen van 24 mei 2022 beoordeeld. In deze brief licht ik dit nader toe en leest u wat mijn beslissing is.

Inhoud aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project 'Nieuwbouw gebouw M10 Sergeant-Majoor Scheickkazerne (32D09)', gelegen in de gemeente Soest. Het project betreft het bouwrijp maken voor nieuwbouw; vegetatie wordt verwijderd en er worden graafwerkzaamheden uitgevoerd. Tevens wordt een naastgelegen terrein gebruikt als opslag van materiaal en machines. U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 3.5, lid 1, 2 en 4 van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) voor wat betreft exemplaren van de zandhagedis (*Lacerta agilis*).

Besluit

Ik verleen u voor de periode van 1 september 2022 tot en met 1 september 2024 ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 4 Wnb voor zover dit betreft het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de zandhagedis.

Ik verleen u geen ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 1 en 2 Wnb voor zover dit betreft het opzettelijk doden of vangen en het opzettelijk verstoren van de zandhagedis.

De overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan dit besluit worden in bijlage 1 toegelicht.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

- a. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soort en beschreven verboden handelingen verleend.
- b. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- c. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die vallen onder de bevoegdheid van onze minister conform artikel 1.3 van de wet.
- d. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project 'Nieuwbouw gebouw M10 Sergeant-Majoor Scheickkazerne (32D09)', met voor deze ontheffing geldende project locatie 'Lengte (X): 52.1245 ; breedte (Y): 5.32608', onderdeel van Legerplaats Soesterberg, gelegen in de gemeente Soest, één en ander zoals is weergegeven in figuur 1.1 van het aanvullende rapport van 18 februari 2022 (bijlage 2 bij dit besluit).
- e. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift b noodzakelijk zijn.
- f. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- g. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- h. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar het bevoegd gezag te zenden.

Specifieke voorschriften

- i. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in hoofdstuk 6 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan nieuwbouw M10 Scheickkazerne, Soesterberg' van 18 februari 2022 (bijlage 3 bij dit besluit) en de aanvullende informatie van 24 mei 2022 (bijlage 4 bij dit besluit).
- j. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare overwinteringsperiode en voortplantingsperiode van de zandhagedis. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de zandhagedis.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
13 juli 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190026409461

Kenmerk
WNB/2022/011.toek

- k. Het projectgebied wordt vrijgegeven op het moment dat tijdens twee opeenvolgende dagen onder gunstige weersomstandigheden geen zandhagedissen meer worden aangetroffen in het projectgebied.
- l. Het reptielenscherm wordt geplaatst in het gearceerde vlak en op de rode stippellijn zoals aangegeven in figuur 2 van de aanvullingen van 24 mei 2022.
- m. De zandhagedissen worden uitgezet in het gebied zoals aangegeven met een gele cirkel in figuur 1 van de aanvullingen van 24 mei 2022.
- n. Om te voorkomen dat de emmers vollopen met water worden er gaten aangebracht in de bodem en worden de emmers afgesloten op dagen dat het weer ongunstig is voor de zandhagedis. Bij gunstige weersomstandigheden worden de emmers opengezet en dagelijks gecontroleerd.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
13 juli 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190026409461

Kenmerk
WNB/2022/011.toek

Overige voorschriften

- o. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de soort waarvoor ontheffing is verleend.
- p. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte te worden gesteld.
- q. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, ruim voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot verlenging van de ontheffing in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie, het briefkenmerk en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie en het briefkenmerk in de rechter kantlijn van deze brief.

¹ "Onder een ecologisch deskundige verstaan wij een persoon die ecologisch advies verstrekt of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten en die schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis heeft."

Meer informatie

Heeft u nog vragen, kijk dan op onze website mijn.rvo.nl. Of bel ons: 088 042 42 42 (lokaal tarief). Uw aanvraag is bekend onder nummer 5190026409461. Gebruik dit nummer als u contact opneemt. Dan kan ik u beter helpen.

Met vriendelijke groet,

De Minister voor Natuur en Stikstof,
namens deze:

Robin Nieuwenkamp
Teammanager Vergunningen Natuur Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
13 juli 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190026409461

Kenmerk
WNB/2022/011.toek

Bijlage 1: Overwegingen Wet natuurbescherming

Afwijzing artikel 3.5, lid 1 Wet natuurbescherming

Door het nemen van mitigerende maatregelen wordt het opzettelijk doden van individuen voorkomen of beperkt tot incidentele slachtoffers. Ontheffing voor het opzettelijk vangen van de zandhagedis is in casu niet aan de orde. De zorgplicht uit artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming is wel van toepassing. Er worden door u voldoende maatregelen voorgesteld om de zorgplicht na te leven.

Afwijzing artikel 3.5, lid 2 Wet natuurbescherming

Uit de aanvraag blijkt dat ontheffing is aangevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 2 van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren van de zandhagedis. Indien de door u beschreven maatregelen en de in dit besluit genoemde aanvullende voorschriften worden gevolgd, is geen sprake van opzettelijk verstoren van de zandhagedis. Zo wordt onder andere rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de dieren. Hierdoor is geen sprake van overtreding van dit verbod en is een ontheffing niet nodig.

Instandhouding van de zandhagedis

Artikel 3.5, lid 4 Wet natuurbescherming

De zandhagedis is in het plangebied aangetroffen. Het hoogste aantal visuele waarnemingen van individuen was 7. Er zijn zowel mannelijke, vrouwelijke als juveniele individuen waargenomen. De totale populatie wordt daarmee geschat op 7 tot 30 exemplaren.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soorten tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 6 van het rapport 'Activiteitenplan nieuwbouw M10 Scheickkazerne, Soesterberg' van 18 februari 2022 en de aanvullingen van 24 mei 2022.

Als gevolg van het bouwrijp maken en het realiseren van de nieuwbouw wordt een deel van het essentieel functioneel leefgebied van de zandhagedis aangetast. Het leefgebied wordt ter hoogte van de werklocatie ongeschikt voor de soort. De verblijfplaatsen in het werkgebied zullen permanent verdwijnen.

Om zandhagedissen te kunnen wegvangen zal het projectgebied ongeschikt moeten worden gemaakt door bovengrondse vegetatie te verwijderen. Eventueel nog aanwezige stronken, hout- en stenenstapels, etcetera worden met de hand verwijderd.

De exacte timing van de werkzaamheden is afhankelijk van meteorologische omstandigheden en dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van reptielen. Afwijkingen dienen onderbouwd te worden aangetekend in het logboek.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
13 juli 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190026409461

Kenmerk
WNB/2022/011.toek

De reptielenschermen worden in september geplaatst waarna de reptielen worden weggevangen. Het reptielenscherm wordt geplaatst in het gearceerde vlak en op de rode stippellijn zoals aangegeven in figuur 2 van de aanvullingen van 24 mei 2022. De reptielenschermen bestaan uit stevig plastic of worteldoek van 50 centimeter hoog en worden minimaal 10 centimeter ingegraven in de grond. Langs de randen worden emmers ingegraven met gaatjes in de bodem voor waterafvoer. Tevens worden in het projectgebied reptielplaten gelegd. Direct na het plaatsen van het reptielenscherm en met geschikte weeromstandigheden (weinig wind, warm en half bewolkt tot zonnig weer; bij voorkeur tussen de 12 en 20 °C) worden de emmers en reptielplaten dagelijks gecontroleerd. Ter aanscherping wordt opgenomen dat, om te voorkomen dat de emmers vollopen met water, er gaten worden aangebracht in de bodem en de emmers afgesloten worden op dagen dat het weer ongunstig is voor de zandhagedis. Bij gunstige weersomstandigheden worden de emmers opengezet en dagelijks gecontroleerd. Alle zandhagedissen die tijdens de controles worden aangetroffen in het projectgebied worden in geschikt leefgebied in de directe omgeving weer uitgezet. Het projectgebied wordt vrijgegeven op het moment dat twee opeenvolgende dagen geen zandhagedissen meer worden aangetroffen in het projectgebied. Ter aanscherping moeten het twee opeenvolgende dagen met gunstige weersomstandigheden zijn.

De zandhagedissen worden na het afvangen uitgezet op geschikte locaties op de Scheickkazerne. Voorgenomen locatie is geschikt leefgebied rondom de bestaande munitiedepots op 150 meter afstand van het projectgebied. Het uitzetgebied valt buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden. Het uitzetgebied is met een gele cirkel aangegeven in figuur 1 van de aanvullingen van 24 mei 2022.

Het reptielenscherm (exclusief de emmers) blijft gehandhaafd gedurende de werkzaamheden om te voorkomen dat reptielen van buiten het projectgebied het projectgebied weer in trekken. Onderbrekingen zijn enkel toegestaan op verhardingen/wegen die gebruikt worden om toegang te krijgen tot het projectgebied en worden weer afgesloten.

Om het verloren leefgebied van 1500 vierkante meter te compenseren, wordt elders op het kazerneterrein, binnen 200 tot 500 meter van het plangebied een gebied ter grootte van 3200 vierkante meter geschikt gemaakt voor zandhagedissen. Dit zal gedaan worden door enkele deelgebieden te ontdoen van grassen en de meeste bomen, zodat ruimte ontstaat met open plekken en kale zandplekken. Er worden vier gebieden ingericht van 976, 762, 1092 en 456 vierkante meters groot. Op elk deelgebied komt minimaal één kale zandplek van 5 vierkante meter per plek en de deelgebieden dienen in de zon te liggen. Eventueel wordt ook de toplaag van humus afgegraven, om zo een gunstigere groeiplek voor heide te realiseren. Tevens wordt struikheide ingezaaid. Het beheer wordt gericht op het open houden van deze compensatiegebieden. Er vindt monitoring plaats van het nieuw ingerichte leefgebied om te kijken of het nieuwe gebied een functie vervult voor de zandhagedis. De monitoringsperiode vindt plaats voor een periode van drie jaar, vanaf het voortplantingsseizoen van 2023.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
13 juli 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190026409461

Kenmerk
WNB/2022/011.toek

Er worden reptielenplaatjes gelegd en er wordt in de periode half april-eind mei en augustus-september gezocht naar de aanwezigheid van adulte en juveniele individuen. De resultaten zullen jaarlijks worden verwerkt in een notitie en gedeeld met RVO.

Er wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld waarin alle te nemen maatregelen worden vastgelegd. De werkzaamheden worden begeleid door een gekwalificeerde ecologisch toezichthouder met kennis op het gebied van reptielen. Door de ecologisch toezichthouder wordt een ecologisch logboek bijgehouden. Hierin worden maatregelen vastgelegd, bedoeld om schade aan beschermde soorten te voorkomen.

Om het verloren leefgebied te compenseren, wordt elders op het kazerneterrein, een gebied ter grootte van 3200 vierkante meter geschikt gemaakt voor zandhagedissen. Tevens is er in de omgeving van het projectgebied ruim voldoende alternatief leefgebied voor zandhagedis aanwezig. De kwaliteit van het leefgebied zal niet significant worden beïnvloed.

Met inachtneming van de door u voorgestelde maatregelen wordt voorkomen dat exemplaren van de zandhagedis in het plangebied aanwezig zijn gedurende de werkzaamheden. Door de werkzaamheden neemt het essentiële functionele leefgebied van de zandhagedis af en kunnen voortplantings- en rustplaatsen worden beschadigd en vernield. Er is dan ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.5, lid 4 van de Wet natuurbescherming.

Staat van instandhouding van de zandhagedis

Nederland is van gemiddeld belang voor de zandhagedis binnen Europa. De soort komt wijd verspreid voor binnen Europa, maar laat in veel landen een achteruitgang zien in aantallen en kwaliteit van het leefgebied. Binnen Nederland komt de soort voor op de hogere zandgronden. De staat van instandhouding is matig ongunstig door de achteruitgang in de kwaliteit van het leefgebied en het toekomstperspectief. Dit is nog niet terug te zien in de aantallen, deze laten een matige toename zien in de periode 2008-2018. De referentiewaarden van zowel de populatie aantallen als verspreiding worden gehaald. Negatieve effecten komen onder meer door stikstofdepositie en te grootschalige beheer. De zandhagedis is op de Rode Lijst geclassificeerd als zijnde 'Kwetsbaar'.

In de omgeving van het projectgebied is ruim voldoende alternatief leefgebied voor zandhagedis aanwezig. Zo is verspreid op de hele Legerplaats Soesterberg het voorkomen van zandhagedis bekend. Op basis van de aantallen en verspreiding van zandhagedissen tijdens uitgevoerd reptielenonderzoek door Ecogroen in 2021 op de hele Legerplaats Soesterberg, is de verwachting dat de Legerplaats in zijn geheel van groot belang is voor het behoud van de lokale populatie zandhagedis. Naast de legerplaats is alternatief leefgebied aanwezig op de Leusderheide, een groot areaal aan heidevegetatie ten zuiden van de legerplaats. Daarnaast zijn de bermen en taluds van de A28 ook geschikt als leefgebied voor zandhagedis en zijn ze hier ook waargenomen.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
13 juli 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190026409461

Kenmerk
WNB/2022/011.toek

Door het tijdig realiseren van alternatief leefgebied en de beschikbaarheid van alternatieve leefgebieden in de directe omgeving van het projectgebied blijft de komende jaren de functionaliteit gegarandeerd. De gunstige staat van instandhouding van de zandhagedis komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
13 juli 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190026409461

Kenmerk
WNB/2022/011.toek

Andere bevredigende oplossing

De realisatie van het nieuwe gebouw (M10) voor opslag van Defensieartikelen is locatiegebonden en kan niet op een andere plek worden uitgevoerd. Planologisch is het realiseren van de nieuwbouw binnen het projectgebied al mogelijk doordat de omgevingsvergunning reeds verleend is. Daarnaast gelden er strenge beveiligingseisen en veiligheidsvoorschriften voor het bouwen en voor de locatie van dit gebouw. Het huidige projectgebied voldoet hier al aan vanwege onder andere de ligging binnen een afgesloten gedeelte op de kazerne. De voorgenomen locatie komt voort uit een door TNO en Defensie uitgevoerde risicoanalyse (QRA). In deze risicoanalyse is rekening gehouden met de hoeveelheden Defensieartikelen die opgeslagen en verwerkt mogen worden in het nieuw te realiseren gebouw. Zo is op basis van de risicoanalyse en de soorten Defensieartikelen bepaald hoe het gebouw gedimensioneerd is en waar op het terrein de wallen moesten liggen die invloeden naar de omgeving moeten voorkomen. Door de begrenzing van het militaire terrein en de eis dat bepaalde veiligheidszonerings binnen die militaire grenzen moeten vallen is de nu voorgestelde positie van de nieuwbouw de enig mogelijke locatie. De zogenaamde veiligheidszonerings (cirkels) passen precies binnen de grenzen van het militaire gebied. Het ontwerp van het gebouw, de hoeveelheden Defensieartikelen en de milieuvergunning zijn daarop aangepast. Het is niet mogelijk het gebouw te verschuiven binnen het kazerneterrein, er is ook geen andere locatie in Nederland beschikbaar.

Alternatieve inrichtingsplannen zijn geen optie aangezien het nieuwe gebouw aan strenge eisen moeten voldoen. Voor de werkwijze is een kleinschalige manier van werken uitgekozen waardoor en zo min mogelijk leefgebied wordt aangetast. Het gebied wordt in de actieve periode afgezet met reptielenschermen. Er is voor een bevredigend alternatief gekozen.

De planning is zo goed als mogelijk aangepast aan de functies die het projectgebied heeft voor zandhagedis. De beoogde werkzaamheden vinden plaats in de ecologisch meest gunstige periode.

Zodoende wordt geconcludeerd dat door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning schade aan de zandhagedis zoveel mogelijk wordt voorkomen. Hiermee is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Belang

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van het belang van 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang,

met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten', zoals genoemd in 3.8, lid 5, sub b van de Wet natuurbescherming.

Het nieuwbouwproject voor de huidige opslag voor Defensieartikelen betreft een bijzondere locatie binnen Defensie, het is de enige werkplaats waar met niet-reguliere artikelen gewerkt mag worden. Daarbij betreft het een aantal artikelen waarvoor geen werklijn opgezet kan worden. Door het verwerken van deze niet-reguliere artikelen tot instructiemodellen wordt meer kennis door de EOD (explosieven opruimingsdienst) omtrent niet reguliere artikelen vergaard. Het risico bestaat dat zonder deze werkplaats, er geen nieuwe instructiemodellen meer gemaakt/aangepast kunnen worden. Hierdoor zal de studieverzameling en de oefen-set met deze specifieke artikelen afnemen. Dit heeft als gevolg dat de praktische kennis van de EOD medewerkers vermindert. Hierdoor zullen bij ruimingen in het land (in het kader van de Nationale Koninkrijkstaak) de risico's groter worden. Het is dan niet ondenkbaar dat er ongewenste situaties zullen ontstaan met alle persoonlijke, publieke en economische schade tot gevolg. Daarnaast is het voor de uitzendingen en opwerking daarvan ondoenlijk wanneer er geen instructiemodellen zijn, en kunnen er ook in het uitzendgebied uiteindelijk ongewenste risico's ontstaan.

Gelet op het voorgaande ben ik van oordeel dat het belang 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende is om de negatieve effecten op de zandhagedis, die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
13 juli 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190026409461

Kenmerk
WNB/2022/011.toek

1. Werkzaamheden en planning

1.1 Projectgebied

Het projectgebied is gelegen op Sergeant-Majoor Scheickkazerne, welke onderdeel is van Legerplaats Soesterberg in Soesterberg (zie figuur 1.1). Het projectgebied bestaat uit heidebegroeiing, enige houtige opslag en verharding. Bebouwing en permanent oppervlaktewater ontbreken binnen het projectgebied. Het projectgebied wordt omgeven door bos, verharding en bebouwing. Het projectgebied is afgeschermd met hekwerk.

Figuur 1.1 Het projectgebied. Rood gearceerd de plek waar de nieuwbouw gerealiseerd wordt. Rode stippellijn de tijdelijke opslag van bouw materiaal. Bron: Rijksvastgoedbedrijf 2022.

6. Maatregelen

6.1 Maatregelen

6.1.1 Algemeen

1. Er wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld waarin alle te nemen maatregelen worden vastgelegd. Betreffend ecologisch werkprotocol is op de locatie aanwezig en onder alle betrokken partijen bekend. Werkzaamheden worden aantoonbaar conform dit protocol uitgevoerd.
2. De werkzaamheden worden begeleid door een gekwalificeerde ecologisch toezichthouder met kennis op het gebied van reptielen.
3. Afwijking van het protocol is alleen mogelijk na overleg met de ecologisch toezichthouder.
4. Door de ecologisch toezichthouder wordt een ecologisch logboek bijgehouden. Hierin worden maatregelen vastgelegd, bedoeld om schade aan beschermde soorten te voorkomen. Daarbij wordt omschreven welke soort betrokken was en welke maatregelen zijn genomen op welke datum en locatie. Op deze manier kan in geval van handhaving eenvoudig worden aangetoond dat er zorgvuldig gewerkt wordt.
5. Bij het onverwacht aantreffen van beschermde soorten worden de betreffende werkzaamheden direct gestaakt en wordt direct contact gezocht met de ecologisch toezichthouder (of uitvoerder). Vervolgens wordt in overleg bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd.

6.1.2 Fasering qua tijd

6. Bovengrondse vegetatie wordt in de overwinteringsperiode van zandhagedis (oktober t/m half maart) afgezet (zie paragraaf 6.1.3.).
7. Het plaatsen van het reptielenscherm, het wegvangen en de daadwerkelijke werkzaamheden worden gestart buiten de overwinteringsperiode en de voortplantingsperiode (moment van eieren leggen) van zandhagedis. Dit betekent dat deze werkzaamheden worden gestart in de periode april-mei. De exacte timing van de werkzaamheden is afhankelijk van meteorologische omstandigheden en dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van reptielen. Afwijkingen dienen onderbouwd te worden aangetekend in het logboek.

6.1.3 Ongeschikt maken projectgebied

8. In de periode oktober t/m half maart wordt alle vegetatie binnen de begrenzing van het projectgebied voor de nieuwbouw tot aan het maaiveld afgezet en afgevoerd. Werkzaamheden worden met een bosmaaier uitgevoerd.
9. De bodem en potentiële overwinteringsplaatsen moeten onberoerd blijven. Dit betekent dat stronken, hout- en stenenstapels, etc. niet worden weggehaald en er geen graafwerkzaamheden worden uitgevoerd in de periode oktober t/m half maart.

6.1.4 **Wegvangen zandhagedissen**

10. Na verlening van de ontheffing en aan het begin van de actieve periode in maart/april (afhankelijk van de weersomstandigheden) wordt een reptielenscherm rond het projectgebied voor de nieuwbouw aangelegd. Dit kan bijvoorbeeld door het plaatsen van schermen van stevig plastic of worteldoek van 50 centimeter hoog en minimaal 10 centimeter ingegraven in de grond. Langs de randen worden emmers ingegraven met gaatjes in de bodem voor waterafvoer. Tevens worden in het projectgebied reptielplaten gelegd.
11. Eventueel nog aanwezige stronken, hout- en stenenstapels, etc. worden met de hand verwijderd. Zodat het projectgebied in zijn geheel ongeschikt is als leefgebied voor zandhagedis.
12. Direct na het plaatsen van het reptielenscherm en met geschikte weeromstandigheden (weinig wind, warm en half bewolkt tot zonnig weer; bij voorkeur tussen de 12 en 20 °C) worden de emmers en reptielplaten dagelijks gecontroleerd. Alle zandhagedissen die tijdens de controles worden aangetroffen in het projectgebied worden in geschikt leefgebied in de directe omgeving (elers op de kazerne) weer uitgezet.
13. Het projectgebied wordt vrijgegeven op het moment dat twee opeenvolgende dagen geen zandhagedissen meer worden aangetroffen in het projectgebied.
14. Het reptielenscherm (exclusief de emmers) blijft gehandhaafd gedurende de werkzaamheden om te voorkomen dat reptielen van buiten het projectgebied het projectgebied weer in trekken. Onderbrekingen zijn enkel toegestaan op verharding/wegen die gebruikt worden om toegang te krijgen tot het projectgebied en worden weer afgesloten.

6.1.5 **Realiseren alternatief leefgebied**

15. In de winterperiode wordt in de directe omgeving van het projectgebied alternatief leefgebied voor zandhagedis gerealiseerd met minimaal hetzelfde oppervlak als het projectgebied. Binnen het projectgebied gaat een oppervlak van circa 1.500 m² geschikt leefgebied permanent verloren. Op vier verschillende locaties op de van Scheickkazerne, op een afstand van circa 200 tot 500 meter van het projectgebied wordt in totaal circa 3.200 m² geschikt gemaakt voor zandhagedis (zie bijlage 3). In dit gebied zijn tijdens het onderzoek op de kazerne in 2021 ook geen zandhagedissen vastgesteld en deze worden hier ook niet verwacht gezien de (destijds) beboste aard (bosopslag en grassen) van het compensatiegebied. Afgelopen winterperiode 2021/2022 is bovengrondse vegetatie reeds verwijderd om meer openheid te creëren. Enkele volwassen bomen van grove den, zomereik en ruwe berk bevinden zich nog binnen het compensatiegebied en blijven gehandhaafd (zie figuur 6.1 en 6.2). Dit gebied wordt geschikt gemaakt door de volgende maatregelen uit te voeren:
 1. Verwijderen van bestaande opslag en grassen om meer openheid te creëren (*reeds uitgevoerd*). De volwassen (grotere) bomen blijven gehandhaafd.
 2. Realiseren van minimaal vier kale zandige plekken, op elke locatie minimaal één zandplek. De te realiseren zandige plekken (ei-afzetplekken) krijgen een oppervlak van 5 m² per plek en dienen op zonbeschenen plekken te liggen.
 3. Indien mogelijk wordt ook de toplaag afgegraven om de aanwezige humuslaag (veel voedingsstoffen) te verwijderen om betere groeiomstandigheden (weinig voedingsstoffen) voor struikheide te creëren.
 4. Omdat struikheide op dit moment ontbreekt zal struikheide ingezaaid worden.
 5. Het beheer van het compensatiegebied is erop gericht om de plekken open te houden om vergrassing te voorkomen zodat struikheide zich kan vestigen en uitbreiden. Het nieuwe beheer wordt opgenomen in het beheerplan.

Figuur 6.1 Impressie van de huidige staat van het compensatiegebied. Boven: de locatie van 976 m² groot. Onder: de locatie van 762 m² groot. Aanwezige bosopslag en grassen zijn reeds verwijderd. Bron foto's: Rijkvastgoedbedrijf

Figuur 6.2 Impressie van de huidige staat van het compensatiegebied. Boven: de locatie van 1.092 m² groot. Onder: de locatie van 456 m² groot. Aanwezige bosopslag en grassen zijn reeds verwijderd. Bron foto's: Rijkvastgoedbedrijf

6.1.6 Monitoring compensatiegebied

16. Om het gebruik van het nieuwe leefgebied door zandhagedis te onderzoeken, vindt een monitoring plaats. Uit de monitoring moet blijken of het nieuwe leefgebied een functie heeft voor zandhagedis. Middels het uitleggen van reptielenplaatjes en/of het zoeken naar zonnende zandhagedissen in de periodes half april – eind mei en augustus – september kan aanwezigheid van de soort worden aangetoond. Jaarlijks zijn minimaal twee veldbezoeken nodig. De monitoring vindt plaats voor een periode van drie jaar, startend vanaf het voortplantingsseizoen 2023 (het moment dat voldoende vegetatie binnen het compensatiegebied ontwikkeld is). Conform de huidige planning start de monitoring half april – eind mei en augustus – september 2023. De resultaten van de monitoring worden jaarlijks verwerkt in een notitie en gedeeld met RVO. De monitoring kan in overleg met RVO eerder beëindigd worden op moment dat gebruik door zandhagedis is vastgesteld.

6.2 Locatie maatregelen

De werkzaamheden worden uitgevoerd binnen het projectgebied zoals weergegeven in figuur 1.1. Het compensatiegebied is gelegen op 350 meter afstand van het projectgebied (zie bijlage 3).

6.3 Effectiviteit maatregelen

De maatregelen en beschreven werkwijze worden effectief geacht, omdat ze geheel conform het kennisdocument van zandhagedis worden uitgevoerd.

Aan
RVO,

Zuiderzeelaan 53
8017 JV Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Notitie

Contactpersoon

Kenmerk

Status

Datum

21-223

definitief

23 mei 2022

Betreft

Antwoorden op aanvullende vragen ontheffingsaanvraag 'Nieuwbouw gebouw M10 Sergeant-Majoor Scheickkazerne (32D09)'

In uw brief van 12 mei 2022 verzoekt u om toelichting te geven op de ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming met zaaknummer 5190026409461. In deze notitie verschaft Ecogroen namens het Rijksvastgoedbedrijf de gevraagde informatie. Uw vragen zijn hier steeds schuin gedrukt waarna de toelichting volgt.

1. *Via de mail begrepen we dat 1 september 2022 de startdatum gaat worden. In het aanvraagformulier staat echter 1 april 2022 tot en met 1 april 2024. In het activiteitenplan staat 1 maart 2022 tot en met 1 maart 2024. Kunt u de uiteindelijke aanvraag periode verduidelijken?*

Na het indienen van de ontheffingsaanvraag is tussentijds contact geweest met RVO over de benodigde procedure tijd. RVO heeft toen aangegeven de voorgestelde planning van 1 april 2022 niet te kunnen halen. Zodoende is in overleg een nieuwe planning besproken. In de nieuwe planning is het uitgangspunt dat de eerste ontheffingsplichtige werkzaamheden (het plaatsen van reptielenscherm en graafwerkzaamheden binnen het projectgebied) vanaf september 2022 (na de voortplantingsperiode van zandhagedis) starten. De nieuwe ontheffingsperiode wordt dan ook 1 september 2022 tot en met 1 september 2024.

2. *U geeft aan om in de winterperiode het plangebied af te zetten met bosmaaiers. U geeft tevens aan te beginnen in september, in de nog actieve periode van de zandhagedis. Kunt u, met inachtnaam van de eerste vraag, dat deel van de planning aanscherpen tegenover de nieuwe planning? Kunt u een recente planning aanleveren?*

Afgelopen voorjaar is enkel de bovengrondse vegetatie binnen het projectgebied verwijderd om vestiging van broedende vogels binnen het projectgebied te voorkomen. Achteraf had dit niet gehoeven omdat de daadwerkelijke werkzaamheden pas vanaf 1 oktober 2022 worden uitgevoerd. Werkzaamheden die binnen het projectgebied nog moeten plaatsvinden zijn graafwerkzaamheden die nodig zijn om het projectgebied bouwrijp te maken. Bij uitvoering van deze graafwerkzaamheden gaat leefgebied van zandhagedis permanent verloren, waardoor deze werkzaamheden ontheffingsplichtig zijn en pas uitgevoerd worden in oktober 2022, nadat in september 2022 het reptielenscherm is geplaatst en zandhagedissen zijn weggevangen. Om zandhagedissen te kunnen wegvangen zal het projectgebied ongeschikt moeten worden gemaakt door wederom bovengrondse vegetatie te verwijderen.

Notitie

3. *Kunt u aangeven in welk opzicht de kwaliteit van het nieuw in te richten compensatie gebied gegarandeerd wordt? Denkt u dat het groter lijkende raakvlak met compensatiegebieden en wegen een negatieve impact heeft op de kwaliteit van het compensatiegebied, vanwege kans op doden of verwonden door aanrijdingen?*

Bij het kiezen van geschikte locaties om nieuw leefgebied voor zandhagedis te realiseren is rekening gehouden met de volgende aspecten:

- De locaties mogen geen onderdeel uitmaken van het bestaande leefgebied van zandhagedis.
- Binnen de locaties moeten ook geen overige beschermde soorten aanwezig zijn.
- De locaties moeten op maximaal 500 meter van elkaar of het projectgebied liggen om kolonisatie te bespoedigen en aannemelijk te maken.
- De locaties moeten via overige landschapselementen te bereiken zijn voor zandhagedissen.
- Het moeten duurzame locaties zijn, d.w.z. dat er (voor zover voorzien kan worden) de komende jaren geen ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden binnen de locaties.
- Er mogen geen explosieven in de grond zitten i.v.m. de uit te voeren graafwerkzaamheden.
- Betreding en gebruik van de locaties (bijv. oefeningen) dient zeer beperkt te zijn.

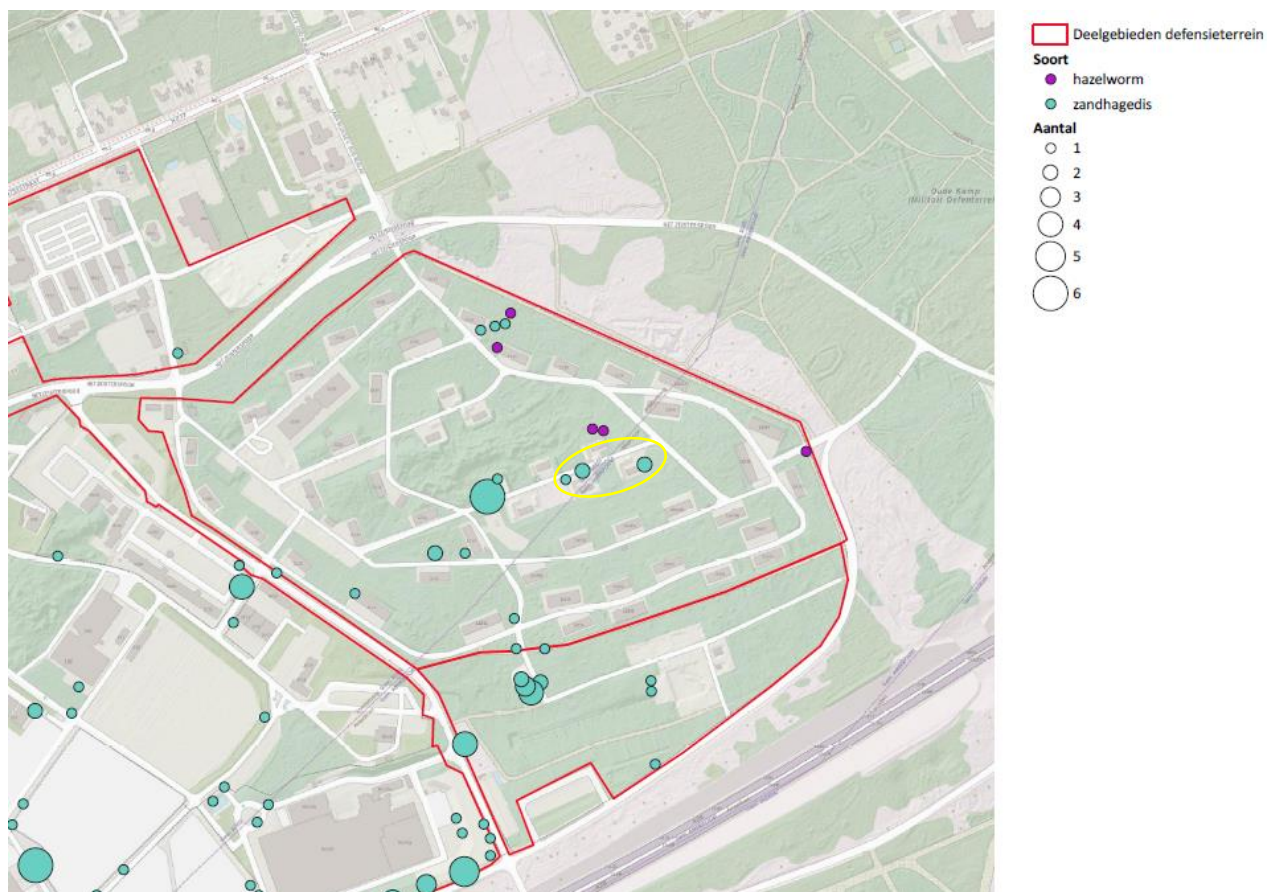
Bovenstaande aspecten hebben geleid tot de keuze voor de vier compensatielocaties op de Scheickkazerne. Dit is een rustige kazerne met geen tot weinig activiteit. Oefeningen vinden hier enkel met grondtroepen plaats. Zo vindt het oefenen met explosieven en zwaar materieel (tanks en vrachtwagens) niet op deze locaties plaats. Daarnaast is zandhagedis in de omgeving van de locaties bekend en is de verwachting dat de compensatielocaties snel gevonden kunnen worden. Verder zijn de vier locaties onderzocht op explosieven met als conclusie dat de voorgenomen werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden.

Om de kwaliteit van de nieuw in te richten compensatielocaties te garanderen worden de locaties gemonitord zoals voorgesteld in de ontheffingsaanvraag. Daarnaast worden de locaties opgenomen in het groenbeheer waar de locaties beheerd worden als 'heidevegetatie'. Om de kwaliteit van de locaties te bespoedigen worden de vier locaties voorzien van zandige plekken (ei-afzetplekken voor de zandhagedis), wordt de toplaag afgegraven en struikheide elders gehopperd en opgebracht op alle vier de compensatielocaties. De ligging naast de weg maakt dat de compensatielocaties grotendeels in de zon liggen, hetgeen zandhagedis baat bij heeft.

4. *Kunt u het uitzetgebied toelichten, wellicht aangeven op kaartmateriaal?*

De zandhagedissen worden na het afvangen uitgezet op geschikte locaties op de Scheickkazerne. Voorgenomen locatie is geschikt leefgebied rondom de bestaande munitiedepots op 150 meter afstand van het projectgebied. Het uitzetgebied valt buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden en is met een gele cirkel in figuur 1 aangegeven.

Notitie

Figuur 1 Voorgenomen uitzetgebied voor de zandhagedis.

5. U geeft aan drie jaar monitoring te willen uitvoeren naar het gebruik van de compensatiegebieden door de zandhagedis. Ook geeft u aan dat er kans is de monitoring eerder te stoppen indien het gebied in gebruik wordt genomen door de zandhagedis. Kunt u plannen toelichten voor het geval blijkt dat de compensatie na drie jaar nog niet in gebruik is genomen?

Op moment dat na drie jaar monitoring blijkt dat de compensatiegebieden niet gebruikt worden door zandhagedis, wordt onderzocht wat hiervan mogelijke oorzaken zijn en wordt in overleg met RVO bepaald welke vervolgstappen nodig zijn. Specifiek wordt gekeken of de locaties geschikt habitat vormen voor zandhagedis en of er aanvullende (beheer)maatregelen genomen moeten worden om de locaties geschikter te maken.

6. U geeft aan de bestaande vegetatie te willen afzetten tot aan het maaiveld. Volgens kennisdocument zandhagedis zou u de heide tot een hoogte van 10-15 centimeter moeten afzetten. Kunt u aangeven waarom u tot maaiveld wilt afzetten?

De voorkeur heeft het om vegetatie binnen het projectgebied zo kort mogelijk af te zetten. Op deze manier gaan de meeste schuilplekken verloren waardoor het afvangen van zandhagedissen gemakkelijker wordt en voorkomen wordt dat zandhagedissen gemist worden en bij de daadwerkelijke werkzaamheden alsnog binnen het projectgebied zitten.

Notitie

7. Het duurt vaak lang voordat een geschikte heidevegetatie zich heeft ontwikkeld. Heeft u overwogen de heidestruiken uit het plangebied te verplaatsen naar de compensatiegebieden? Dit kan enkel met de heidestruiken die tot 10-15 centimeter zijn afgezet.

Omdat het projectgebied reeds ongeschikt is gemaakt, is dit geen optie meer. Om de ontwikkeling van de compensatielocaties te stimuleren wordt de toplaag afgegraven (afvoeren voedselrijke grond) om betere omstandigheden te creëren voor (struik)heidevegetatie. Daarnaast wordt de komst van struikheide gestimuleerd door heidevegetatie van buiten de legerplaats te chopperen en aan te brengen.

8. U geeft aan dat een reptielenscherm rond het projectgebied voor de nieuwbouw wordt geplaatst. Komt er ook een scherm rond het terrein van de materiaal- en machine opslag? Zou u de afzetting in relatie met werkgebied op een plattegrond kunnen aangeven?

Er komt met zekerheid een reptielenscherm rondom de bouwlocatie van de munitiewerkplaats, daar waar ook de zandhagedissen zijn vastgesteld. Het reptielenscherm wordt rondom het rood gearceerde vlak geplaatst (zie figuur 2). Er zijn geen zandhagedissen vastgesteld op het terrein van de materiaal- en machine opslag. Wel vinden mogelijk diverse activiteiten plaats op het terrein van de materiaal- en machine opslag. Op moment van schrijven is nog onbekend welke activiteiten exact uitgevoerd gaan worden. Voorbeelden zijn het plaatsen van containers, plaatsen van graafmachines, parkeerterrein voor personeel en mogelijke (hetzij beperkte) graafwerkzaamheden om leidingen aan te leggen. Om te voorkomen dat tijdens deze werkzaamheden zandhagedissen binnen het terrein van de materiaal- en machine opslag voorkomen, wordt mogelijk ook een reptielenscherm geplaatst rondom het terrein van de materiaal- en machine opslag. Dit hangt echter af van de daadwerkelijke activiteiten die gaan plaatsvinden. Op moment dat de exacte activiteiten op het terrein van de materiaal- en machine opslag bekend zijn, wordt in overleg met een ecologisch deskundige bepaald of het plaatsen van een reptielenscherm noodzakelijk is. Voorlopig uitgangspunt is dat hier wel een reptielenscherm wordt geplaatst. In dat geval wordt het reptielenscherm geplaatst op de rode stippe lijn van figuur 2.

Notitie

Figuur 2 Plaatsing reptielenscherm rondom rood gearceerde vlak en de ligging van het opslagterrein (rode stippellijn).

9. Tot slot zouden wij ter herinnering graag nog melden dat wanneer er nieuwe soorten (zoals hazelworm) worden aangetroffen, dat er dan wel rekening gehouden moet worden met een wijzigingsprocedure waarin rekening wordt gehouden met deze soort(en) en hun gevoelige periodes!

Akkoord en ter kennisgeving aangenomen.